

༥ །རྩམ་གྱི་མཁུ་གྱི་ཡུལ། གང་ཞིག་གཟིགས་

ཤིང་གསུང་བ་ཡི། །མཁུ་དང་སྟོན་པ་སྒྲན་མིད། །རྒྱལ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །གཟིགས་ཤིང་འདོམས་པ་དེ་ལ་འདུད། །འཇིག་རྟེན་རྒྱད་པ་ཇི་སྟེད་པ། །དེ་ཡི་ཙུ་བ་མ་རིག་
སྟེ། །གང་ཞིག་མཐོང་བས་དེ་ལྟོག་པ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་

གསུངས། །དེ་ཆོ་སྟོང་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ། །ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་གནད་ཉིད་དུ། །ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་རྒྱད་མི་འགྱུར། །དེ་ལྟ་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་
ལ། །བསྟོད་པའི་སྒྲོལ་ནི་སྤྱུ་ཞིག་གིས། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གསུང་བ་ལས། །

@013B རོ་མཆར་གྱུར་པ་ཅི་ཞིག་རྟེད། །གང་གང་རྟེན་ལ་རག་ལས་པ། །དེ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས། །གསུང་བ་འདི་ལས་ཡ་མཆན་པའི། །ལེགས་འདོམས་རྩལ་ནི་ཅི་ཞིག་
ཡོད། །གང་དུ་བབྱུང་བས་བྱིས་པ་རྣམས། །མཐར་འཇིག་འཆིང་བ་བརྟན་བྱེད་པ། །དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྟོས་

པ་ཡི། །བྱ་བ་མ་ལུས་གཅོད་པའི་སྒྲོ། །བསྟན་འདི་གཞན་དུ་མ་མཐོང་བས། །སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་ཁྱོད་ཉིད་དེ། །མ་སྦྱིས་ལ་ནི་སང་གི་བཞིན། །ལུ་སྟོགས་ཅན་ལ་འང་གཅུམ་བུའི་ཆོག་ །ཨོ་

མའོ་སྟོན་པ་ཨི་མའོ་སྐྱབས། ཨི་མའོ་སྐྱ་མཆོག་ཨི་མའོ་མགོན། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་

ལེགས་གསུང་བའི། རྟོན་པ་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཆོལ། ཤན་མཛད་སྟོང་གིས་འགྲོ་བ་ལ། སྐྱན་པའི་སྟོང་དུ་བཀའ་སྩལ་པ། བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། རིས་པའི་རྒྱ་མཚན་རྒྱ་
མེད་པ། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བའི་རྩལ། འགལ་བ་དང་ནི་མ་གྲུབ་པར། མཐོང་བ་

འདི་ཡིས་སྟོང་གི་ལུགས། རི་ལྟར་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་རུས། སྟོང་ནི་ནམ་ཞིག་སྟོང་པ་ཉིད། རྟོན་འབྲུང་དོན་དུ་མཐོང་བ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པ་དང་། བྱ་བྱེད་འཐད་པའང་མི་
འགལ་ཞིང་། རེ་ལས་བསྐྱོག་པར་མཐོང་བ་ན། སྟོང་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་ཞིང་། བྱ་དང་བཅས་

ལ་སྟོང་མེད་པས། ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བར་བཞེད། རེ་ཕྱིར་སྟོང་གི་བསྟན་པ་ལ། རྟོན་འབྲུང་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྟུགས། རེ་ཡང་ཀུན་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་
ཡོད་པས་མིན། སྟོས་མེད་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན། རིས་ན་མ་བརྟེན་ཡོད་མ་

ཡིན། རོ་བོས་གྲུབ་ན་དེ་འགྲུབ་པ། རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་བསྟོས་པར་འགལ། རེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བ་ལས། མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་ཡོད་མིན་པས། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པ་

ལས། །མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་མིད་པར་གསུངས། །རང་བཞིན་ལྷོག་པ་མིད་པའི་ཕྱིར།

@014A ༄། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན། །མྱང་ངན་འདས་པ་མི་རུང་ཞིང་། །སྒྲོས་ཀྱན་ལྷོག་པ་མིད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་རྣམ་བཤམ་ཞེས། །སང་གའི་སྐྱ་
ཡིས་ཡང་ཡང་དུ། །མཁས་པའི་ཆོགས་སུ་ལེགས་གསུངས་པ། །འདི་ལ་སུ་ཡིས་འགོད་

བར་རུས། །རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མིད་པ་དང་། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་བའི། །རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་གཉིས། །མི་འགལ་འདུ་བ་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་
བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། །མཐར་ལྷ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ཞེས། །ལེགས་གསུངས་འདི་ནི་མགོན་

ཁྱེད་གྱི། །སྐྱ་བ་སྐྱ་ན་མིད་པའི་རྒྱ། །འདི་ཀྱན་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་། །འདི་ལས་འདི་འབྱས་འབྱུང་བ་ཡི། །ངེས་པ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་དུ། །གོགས་མིད་པར་ནི་གོགས་བྱེད་པ། །འདི་ལས་
ངོ་མཚར་གྱུར་པ་དང་། །འདི་ལས་མྱད་དུ་བྱུང་བ་གང་། །རྩལ་འདིས་ཁྱེད་ལ་བསྟོད་

ན་ནི། །བསྟོད་པར་འབྱུང་གི་གཞན་དུ་མིན། །མྱོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་བ་ཡིས། །གང་ཞིག་ཁྱེད་དང་ཞེ་འགས་པ། །དེ་ཡིས་རང་བཞིན་མིད་པའི་སྐྱ། །མི་བཟོད་གྱུར་ལ་མཚར་ཅི་

ཡོད། །སྒྲིབ་གྱི་གསུང་གི་གཅིས་པའི་མཛོད། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཁས་སྒྲུངས་

ནས། །སྟོང་ཉིད་ང་རོམ་བཟོད་པ། །འདི་ལ་ཁོ་བོ་ངོ་མཚར་གྱུར། །རང་བཞིན་མེད་ལ་བགྱི་བའི་སྒོ། །སྒྲིབ་མེད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ །མིང་ཉིད་གྱིས་ནི་རང་བཞིན་དུ། །འཛིན་ན་ད་གོ་སྒྲིབ་
བོ་འདི། །འཕགས་མཆོག་རྣམས་གྱིས་ལེགས་བཟོད་པའི། །འཇུག་

ངོགས་སྒྲིབ་དང་བྲལ་གྱུར་པ། །སྒྲིབ་དབྱེས་གྱུར་པའི་ལམ་བཟང་དེར། །ཐབས་གང་གིས་ནི་བགྱི་བར་བྱ། །རང་བཞིན་བཅས་མིན་སྟོས་མེད་དང་། །རྟེན་འབྲེལ་སྟོས་དང་བཅས་མ་
གཉིས། །ཇི་སྟར་བྱུང་ན་གཞི་གཅིག་ལ། །མི་འགལ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །

@014B དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང་། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གདོད་མ་ནས། །རྣམ་པར་དབེན་ཡང་དེར་སྒྲུང་བས། །འདི་ཀུན་སྒྲུབ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས། །སྒྲིབ་གྱིས་ཇི་སྟར་བསྟན་པ་
ལ། །སྟོན་པ་འགས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་དུ། །སྒྲིབ་མི་རྟོག་བར་གསུངས་པ་ཡང་། །

འདི་ཉིད་གྱིས་ནི་ལེགས་པར་བྱུངས། །ཅི་སྟར་ཅེ་ན་འདི་བཤད་པས། །མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ལ། །སྒྲིབ་འདོགས་པ་དང་སྒྲུབ་འདེབས་གྱི། །གོ་སྒྲིབ་མིང་དུ་མཛད་ཕྱིར་རོ། །སྒྲིབ་

གྱི་སྒྲ་བ་རྒྱ་མེད་པར། །མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་རྟོན་འབྱུང་གི་ །ལམ་འདི་

ཉིད་གྱིས་གསུང་གཞན་ཀྱང་། །ཚད་མར་གྱུར་པར་ངེས་པ་སྟེ། །དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུངས་པ། །སྤོང་གི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་ལ། །རྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་གྱུར། །ཉིས་ཀྱན་
ཅ་བ་ཕྱོག་ཕྱིར་རོ། །སྤོང་གི་བརྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པས། །ཡུན་རིང་ངལ་བ་

བརྟན་བྱས་ཀྱང་། །ཕྱི་ཕྱིར་སྟོན་ནམས་བོས་པ་བཞིན། །བདག་དུ་ལྟ་བ་བརྟན་ཕྱིར་རོ། །ཨོ་མའོ་མཁས་པས་འདི་གཉིས་གྱི། །བྱད་པར་ཁོང་དུ་རྩད་གྱུར་པ། །དེ་ཆོ་རྒྱུད་གི་ཁོང་ནས་
ནི། །སྤོང་ལ་ཅི་ཕྱིར་གྱས་མི་འབྱུར། །སྤོང་གསུང་དུ་མ་ཅི་ཞིག་སྟོས། །ཆ་ཤས་རེ་ཡི་

དོན་ཅམ་ལའང་། །འོལ་སྤྱི་ཅམ་གྱི་ངེས་རྟོན་པ། །དེ་ལའང་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྟེར། །གྱི་དུད་བདག་སྟོ་སྟོངས་པས་བཅོམ། །འདི་འདྲའི་ཡོན་ཏན་ཕུང་པོ་ལ། །རིང་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་
གྱུར་ཀྱང་། །ཡོན་ཏན་ཆ་ཅམ་མ་འཆལ་ཏོ། །འོན་ཀྱང་འཆི་བདག་ཁར་ཕྱོགས་

པའི། །སྟོག་གི་རྒྱན་ནི་མ་རྩལ་བར། །སྤོང་ལ་ཅུང་ཟད་ཡིད་ཆེས་པ། །དེ་ཡང་སྐྱལ་བ་བཟང་སྟོམ་བགྱིད། །སྟོན་པའི་ནང་ན་རྟོན་འབྲེལ་སྟོན་པ་དང་། །ཤེས་རབ་ནང་ན་རྟོན་འབྲེལ་ཤེས་

པ་གཉིས། །འཇིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཞིན། །ཕུལ་བྱུང་ལེགས་

@015A ༄། །པར་བྲོད་མ་བྱེད་གཞན་གྱིས་མིན། །བྲོད་གྱིས་ཇི་སྟེན་བཀའ་སྒྲུལ་པ། །རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག། །དེ་ཡང་སྤྱང་ན་འདས་ཕྱིར་ཏེ། །ཞི་གྱུར་མིན་མཛད་
བྲོད་ལ་མེད། །ཀྱི་མའོ་བྲོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །གང་གི་རྣ་བའི་ལམ་སོང་བ། །དེ་

དག་ཐམས་ཅད་ཞི་འགྱུར་ཕྱིར། །བྲོད་བསྟན་འཛིན་པར་སྤྲོ་མི་གྲུས། །ཕས་རྒྱལ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་དང་། །ལྟག་འོག་འགལ་འདུས་སྟོང་པ་དང་། །སྐྱེད་གྲུའི་དོན་གཉིས་སྟོར་བྱེད་
པ། །ལྷགས་འདིར་ཁོ་བོ་སྤྱོ་བ་འཕེལ། །འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་བྲོད་གྱིས་ནི། །ལ་ལར་

སྤྱད་དང་གཞན་དུ་སྟོག། །སྤྱག་པའི་གཉིན་དང་ལོངས་སྟོད་ཚོགས། །གངས་མེད་བསྐྱལ་པར་ཡང་ཡང་བཏང་། །གང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་པ་ཡིས། །ལྷགས་རྒྱས་ཉ་ལ་ཇི་བཞིན་དུ། །ཉིད་ཀྱི་
ཐུགས་བྱུངས་ཚེས་དེ་ནི། །བྲོད་ལས་མ་ཐོས་སྐལ་བ་ཞན། །དེ་ཡི་སྤྱ་

ངན་ལྷགས་ཀྱི་ནི། །སྤྱག་པའི་བྱུ་ལ་མ་ཡི་ཡིད། །རྗེས་སུ་སོང་བ་ཇི་བཞིན་དུ། །བདག་གི་ཡིད་ནི་གཏོང་མི་བྱེད། །འདི་ལ་འད་བྲོད་གསུང་བསམས་པ་ན། །མཚན་དཔའི་དཔལ་གྱིས་རབ་

ཏུ་འབར། །འོད་གྱིད་བས་ཡོངས་བསྐྱོར་བའི། །སྟོན་པ་དེ་ཡི་ཚངས་དབྱངས་གྱིས། །

འདི་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་སྟུང་དུ། །ཡིད་ལ་བྱུང་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནི། །ཤར་བ་ཙམ་ཡང་ཚ་བ་ཡིས། །གདུངས་ལ་ཆེ་ཟེར་བཞིན་དུ་སྟོན། །དེ་ལྟར་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ཡི། །ལུགས་བཟང་
དེ་ཡང་མི་མཁས་པའི། །སྐྱེ་བོས་པལ་པ་ཇ་བཞིན་དུ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འཛིངས་

པར་བྱས། །རྩལ་འདི་མཐོང་ནས་བདག་གིས་ནི། །འབད་པ་དུ་མས་མཁས་པ་ཡི། །རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྟོང་གྱི་ནི། །དགོངས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཙལ། །དེ་ཚ་རང་གཞན་སྡེ་པ་
ཡི། །གཞུང་མང་དག་ལ་སྦྱངས་པ་ན། །སྤྱི་སྤྱིར་ཐེ་ཚོམ་དུ་བ་ཡིས། །བདག་གི་ཡིད་

@015B ནི་ཀུན་ཏུ་གདུངས། །སྟོང་གྱི་སྒྲ་མེད་ཐེག་པའི་རྩལ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་མཐའ་སྦྱངས་ཏེ། །ཇི་བཞིན་འགྲེལ་པར་ལུང་བསྟན་པ། །སྤྱི་སྤྱིར་གཞུང་ལུགས་ཀུན་དེའི་ཆལ། །དྲི་
མེད་མཁྱེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱས། །གསུང་རབ་མཁའ་ལ་ཐོགས་མེད་རྒྱ། །མཐར་འཛིན་སྟོང་

གི་མུན་པ་སེལ། །ལོག་སྒྲའི་རྒྱ་སྐར་ཐིལ་གཞོན་པ། །དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་ལེགས་བཤད་གྱི། །འོད་དཀར་འཕྲེང་བས་གསལ་བྱས་པ། །སྒྲ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཆོ། །བདག་གི་ཡིད་

གྱིས་ངལ་གསོ་ཐོབ། །མངད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་ཏེ་

ཡང་ནི། །འདི་ཉིད་ཡིན་སྒྲིབ་མཁས་པ་ཡིས། །འདི་ལས་སངས་རྒྱས་རྗེས་བློས། །སྟོན་དེའི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བྱུར་ཏེ། །རྒྱལ་བའི་གསུང་ལ་སྦྱངས་པ་མི་དམན་ཞིང་། །ནལ་འབྱོར་
སྟོད་ལ་བརྩོན་པའི་དག་སྟོང་ཞིང་། །བྱང་སྟོང་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ད་ལྟར་གྲུས། །སྟོན་པ་

སྒྲ་ན་མེད་པའི་བསྟན་པ་དང་། །མཇལ་བ་འདི་འདྲ་སྒྲ་མའི་བྲིན་ཡིན་པས། །དག་བ་འདི་ཡང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །འཁོམས་གཉིན་དམ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱ་རུ་བསྟོ། །ཡན་མཛད་དེ་ཡི་བསྟན་
པའང་སྟིད་པའི་མཐར། །ངན་ཏོག་རྒྱུང་གིས་རྣམ་པར་མི་གཡོ་ཞིང་། །

བསྟན་པའི་ངང་རྩལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ། །ཡིད་ཆེས་རྟེན་པས་ཏྲག་ཏུ་གང་བར་ཤོག། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་གསལ་མཛད་པ། །བྱབ་པའི་ལྷགས་བཟང་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་
ཏུ། །ལུས་དང་སྟོག་ཀྱང་བཏང་ནས་འཛིན་པ་ལ། །སྐྱད་ཅིག་ཙམ་ཡང་སྟོད་པར་

མ་གྱུར་ཅིག། །འདྲན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་གྱིས། །ནན་ཏན་སྦྱིང་པོར་མཛད་ནས་བསྐྱབ་པ་འདི། །ཐབས་གང་ཞིག་གིས་འཕེལ་པར་འགྱུར་སྟམ་པའི། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་

ཉིན་མཚན་འདའ་བར་ཤོག། ལྷག་བསམ་དག་པས་རྩལ་དེར་བརྩོན་

@16A ༄། །པ་ན། །ཚངས་དང་དབང་པོ་འཇིག་རྟེན་སྒྲིང་བ་དང་། །ལེགས་ལྡན་ནག་པོ་ལ་སོགས་སྤྱང་མས་ཀྱང་། །གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་གྲོགས་བྱེད་ཤོག། །ཅེས་སངས་རྒྱས་
བཙུང་ལྡན་འདས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་

སྟོན་པ་སྒྲན་མེད་པ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གསུང་བའི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། མང་དུ་ཐོས་པའི་དག་སྟོང་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་
དཔལ་གྱིས་གངས་ཅན་ཁྲོད་ཀྱི་གངས་རིའི་དབང་པོ་འོ་དེ་གྱུང་རྒྱལ་

གྱི་ལྷ་ཞེས་དབེན་གནས་ལྷ་སྤྲིངས་མིང་གཞན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྲིང་ཞེས་བྱ་བར་སྤྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་ནམ་མཁའ་དཔལ་ལོ།།